

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۱/ شماره ۴ (پیاپی ۴۴)/ زمستان ۱۴۰۱
صفحه ۱۹۷ تا ۲۱۲

تأثیر چرخه های اقتصادی بر تعامل بین محدودیت های مالی و جایگزینی حسابرسی مستقل در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سید طه اقبالی نسب

گروه حسابداری، دانشجوی دکترای حسابداری، واحد بین المللی خرمشهر-خلیج فارس، دانشگاه آزاد اسلامی، خرمشهر، ایران.
tahaeghbali456@gmail.com

هوشنگ امیری

استادیار گروه حسابداری، واحدآبادان، دانشگاه آزاداسلامی، آبادان، ایران. (نویسنده مسئول)
H.amiri@iauabadan.ac.ir

محمد خدامرادی

استادیار گروه حسابداری، واحدایذه، دانشگاه آزاداسلامی، ایذه، ایران
mohammad_moradi57@yahoo.com

صغری قبادی

گروه مدیریت و حسابداری، دانشگاه اهواز، اهواز، ایران.
drgghobadi@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۱۹

چکیده

دوره رکود اقتصادی افزایش سطح خطر شرکت ها را در پیش دارد. به طور خاص، به دلیل خطر بالاتری که وجود دارد شرکت ها ممکن است شرایط مشخص شده در قراردادهای بدهی مانند نسبت حقوق صاحبان سهام به بدهی را نقض کنند، یا ممکن است شرکتهای ورشکسته شوند. سطح خطر بالاتر و نگرانی از طلبکاران و سرمایه گذاران، نیازمند حسابرسی قوی به کار بیشتر، روش های حسابرسی گسترده و سرمایه گذاری و تلاش بیشتر در رسیدگی ها است. در دوران مختلف اقتصادی بانک ها استانداردهای وام دهی خود را به صورت سیستماتیک در سیکل تجاری تغییر می دهند بدین معنی که اعطای تسهیلات را در زمان رکود اقتصادی بدلیل احتمال عدم بازگشت آن، محدود و بالعکس در حین رونق اقتصادی، آن را تسهیل نموده بطوری که سیکل های وام دهی موجب بدتر شدن سیکل های تجاری می گردند. جامعه آماری تحقیق، کلیه شرکت های تولیدی پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۸ لغایت انتهای سال ۱۳۹۸ می باشد. نمونه مورد بررسی تحقیق، مشتمل بر ۱۲۵ شرکت که با استفاده از روش حذفی سیستماتیک انتخاب گردید. نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها حاکی از معناداری متغیر چرخه های اقتصادی و تعامل چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی با جایگزینی حسابرسی مستقل داشت.

واژه های کلیدی: چرخه های اقتصادی، محدودیت مالی، جایگزینی حسابرسی مستقل.

۱- مقدمه

یکی از اهداف مهم تأمین مالی، انجام سرمایه گذاری در شرکت ها برای سودآوری بیشتر است. مدیران شرکت ها به منظور حداکثر کردن ارزش شرکت به دنبال اجرای سرمایه گذاری های سودآور هستند. انجام پروژه های سودآور مستلزم تأمین مالی برای اجرای پروژه ها است. طرق مختلف تأمین مالی شامل تأمین مالی داخلی یا خارجی و یا ترکیبی از این دو است. باید توجه داشت که تأمین مالی توسط شرکت ها نامحدود نیست و شرکت ها از این بابت دارای محدودیت های تأمین منابع مالی هستند. شرکت هایی را واجد محدودیت مالی می نامند که دارای دسترسی پایین و پرهزینه به منابع مالی خارجی باشند (عرب صالحی و اشرفی، ۱۳۹۰) برنانک و گرتلر^۱ (۱۹۸۹) به این نتیجه رسیده اند که شرکتها از هزینه های تأمین مالی خارجی بیشتر رنج می برند و مشکلات جریان نقدی جدی تر در طی رکود اقتصادی بیشتر می باشد □□□ این عمدتاً ناشی از محیط کسب و کار سخت و رقابت بالای صنایع است □□□ علاوه بر این، وخامت وضعیت عملیاتی شرکتها منجر به افزایش عدم تقارن اطلاعاتی می شود. در همان زمان، سرمایه گذاران محتاط تر می شوند و زمانی که رکود اقتصادی حاکم باشد بازار سهام نیز در حالت رکود است فلذا ایجاد سرمایه های لازم با صدور سهام به اندازه کافی دشوار است. علاوه بر این، موسسات مالی مانند بانکها نیز می توانند میزان وام را کاهش داده و نرخ بهره وام را افزایش دهند که در نتیجه مشکل دریافت وام از موسسات مالی نیز افزایش می یابد □□□ براساس نظریه شتاب دهنده مالی، شرکتهایی که از محدودیتهای مالی جدی تر رنج می برند (چرا که تأمین کنندگان سرمایه به یک طرف ریسک بالاتر برای جبران خطر زیان احتمالی در یک رکود اقتصادی نیاز دارند) برعکس انتظارات خوشبینانه، به تسهیل محدودیت های مالی در رونق اقتصاد کلان کمک می کنند؛ بنابراین چرخه های اقتصادی می توانند بر میزان محدودیت های مالی شرکتها تاثیر بگذارند. در طول رونق، درجه محدودیت های مالی نسبتاً پایین است؛ در حالی که در رکود اقتصادی، درجه محدودیت های مالی بالا است (وانگ و همکاران، ۲۰۱۸).^۲

یکی از عواملی که می تواند محدودیت مالی شرکت ها را تحت تاثیر قرار دهد چرخه های اقتصادی و رکود و تورم کشور می باشد که می تواند باعث تسهیل یا تشدید محدودیت مالی شرکت شود. نوسانات چرخه های اقتصادی یکی از ویژگی های اصلی اقتصاد بازار است. با این حال، شواهد محکمی وجود دارد

که حاکی است چرخه های اقتصادی می توانند بر محدودیت شرکت های تاثیر بگذارند (وانگ و همکاران، ۲۰۱۸). انتخاب حسابرسی یک تصمیم مهم در عمر شرکت است و تصمیم به تغییر حسابرسی نباید با بی دقتی انجام شود (داویدسون و همکاران^۳، ۲۰۰۶). صاحبکار در صورتی تصمیم به تغییر حسابرسی میگیرد که یکی (یا تعداد بیشتری) از ویژگیهای مربوط به انتخاب حسابرسی تغییر کند. در مورد چرخش دوره تصدی حسابرسی، اتفاق نظری وجود ندارد؛ گروهی به چرخش و تغییر دوره تصدی حسابرسی معتقدند؛ زیرا افزایش طول دوره تصدی حسابرسی موجب از بین رفتن استقلال حسابرسی می شود. حسابرسی که استقلال نداشته باشد، قضاوتش با اعتقاداتش در مورد سیاست گزارشگری صاحبکار، سازگار نخواهد بود. دوره تصدی درازمدت حسابرسی به وابستگی بیشتر مشتری به مؤسسه های حسابرسی خواهد انجامید و ایجاد چنین آشنایی ممکن است استقلال حسابرسی و حسابرسی را تهدید کند. هدف منتقدان دوره تصدی درازمدت حسابرسی از اعمال محدودیت بر دوره تصدی حسابرسی، وضع قوانینی در مورد بهبود کیفیت سود است. گروه طرفداران، بر این باورند که هر چه دوره تصدی طولانیتر باشد، شناخت او از صاحبکار و صنعت مربوط، بیشتر خواهد شد و موجب توسعه مهارت حسابرسی می شود. صورت های مالی حسابرسی شده به عنوان یکی از منابع قابل اعتماد اطلاعات برای استفاده کنندگان محسوب می شوند. اما این اطلاعات زمانی می تواند توسط استفاده کنندگان مورد استفاده قرار بگیرد که دارای مجموعه ای از ویژگی های کیفی باشد. یکی از این ویژگی ها، عدم تأخیر در اطلاعات یا به عبارتی بهنگام بودن آنها است. بهنگام بودن یکی از ویژگی های مربوط بودن اطلاعات است و به این معناست که اطلاعات مالی زمانی در اختیار استفاده کنندگان قرار گیرند که فرصت تصمیم گیری، قضاوت و اقدام بهنگام نسبت به موضوع مورد نظر برای آنان وجود داشته باشد. برای نمونه، شرکت هایی که سود خود را با تأخیر اعلام می کنند، نسبت به شرکت هایی که سودشان را زودتر اعلام می نمایند، به احتمال بیشتری بازده سهام کمتری خواهند داشت (گیولی و پالمون^۴، ۲۰۰۸). طی بحران های اقتصادی اخیر که از سال ۲۰۰۸ بوقوع پیوسته اند، واحدهای تجاری بیشماری با درماندگی مالی رو به رو شدند و بسیاری از آنان دچار ورشکستگی گشتند. از مهم ترین اطلاعاتی که می تواند در تصمیم گیری اقتصادی و تخصیص بهینه منابع به تصمیم گیرندگان اقتصادی کمک کند، شناسایی علایم درماندگی مالی

³- Davidson et al

⁴-Giouli & Palmon

¹-Bernank & Gerketer

²-Wang and et al

ناکارا، افزایش توانایی شرکت برای استفاده از فرصتهای سرمایه گذاری ارزشمند و پرهیز از تأمین مالی خارجی گران قیمت است. با این وجود نگهداری وجه نقد هزینه هایی نیز دربر دارد. برای مثال، مدیران و سهامداران کنترل کننده ممکن است انگیزه های برای نگهداری وجه نقد به منظور تعقیب اهدافشان داشته باشند که با اهداف شرکت منطبق نباشد (گونی و همکاران³، ۲۰۱۳)

از طرف دیگر در بازارهای سرمایه کارا، دلیلی برای نگهداری نقدینگی در شرکتها وجود ندارد. در چنین محیطی هیچ سطح وجه نقد مطلوبی را در نظر نمیگیریم و یک شرکت میتواند هرگاه که وجوه داخلی جهت بکارگیری در پروژه های جدید کافی نبود به سرعت به تأمین مالی خارجی روی بیاورد که این تأمین مالی از منابع خارجی با نرخی منصفانه صورت می گیرد. بنابراین می توان گفت که اصطکاک های موجود در بازار سرمایه باید این موضوع که به چه دلیل یک شرکت نباید تأمین مالی خارجی را به عنوان جایگزینی کامل برای تأمین مالی داخلی در نظر بگیرد را تشریح نماید (آزکان و همکاران⁴، ۲۰۱۶). منافع شخصی مدیران ایجاب می نماید که وجه نقد زیادی را نگهداری کنند که به بهای از دست رفتن منافع سهامداران تمام می شود. البته نگهداری وجه نقد می تواند شرکتها را نیز از نیاز به تأمین مالی خارجی پرهزینه برای فرصت های سرمایه گذاری پیشرو بی نیاز نماید. در صورتی که هزینه های انتخاب غلط تأمین مالی خارجی و یا هزینه های بحران های مالی بسیار بالاتر باشند، شرکتها به منظور مقابله با کمبودهای غیرمترقبه وجه نقد و نیز تأمین مالی جهت سرمایه گذاری هایی که برای شرکت دارای ارزش خالص مثبت است، سعی در داشتن نقدینگی بالا خواهند نمود (شان⁵، ۲۰۱۲)

مدیران جهت اجتناب از محدودیت های پیش روی تأمین مالی خارجی، از جمله هزینه های معاملاتی و دیگر محدودیت های مالی، استفاده از تأمین مالی داخلی را ترجیح می دهند (آزکان و همکاران، ۲۰۱۴) در نتیجه سعی بر نگهداری داراییهای نقدی بیشتر دارند؛ اما گاه نگهداری بیش از حد نقدینگی و اجتناب از استفاده از آنها در عملیات شرکت موجب عملکرد ضعیف شرکت می گردد در واقع اینگونه بیان می شود که با توجه به تئوری مبادله ای، مدیران در جهت موازنه هزینه نگهداری وجه نقد و منافع آن، سطحی از وجه نقد را نگهداری می نمایند که سطح بهینه نامیده می شود. شرکتها سطح بهینه نقدینگی خود را از طریق موازنه بین هزینه و منفعت نهایی

در شرکتها است. درماندگی مالی را می توان اینگونه تعریف کرد: شرایطی که در آن شرکت قادر به پرداخت تعهدات خود نباشد یا آنها را به سختی پرداخت کند (وو و همکاران¹، ۲۰۰۸). معمولاً زمانی که احتمال شکست واحد تجاری افزایش یابد، احتمال اینکه حسابرسان مستقل تحت تعقیب قانونی قرار گیرند، افزایش می یابد. لذا در چنین شرایطی ممکن است حسابرس ملزم شود تا حسابرسی بیشتری را انجام داده و با جمع آوری مدارک و مستندات بیشتر، علیه هرگونه دادخواهی حقوقی احتمالی آتی، توان مقابله و دفاع از اظهار نظر خود را داشته باشد و بنابراین، کار حسابرسی با تأخیر بیشتری به پایان خواهد رسید (سیمنت و همکاران²، ۲۰۱۳). بنابراین هدف پژوهش تأثیر چرخه های اقتصادی بر تعامل بین محدودیت های مالی و جایگزینی حسابرس مستقل در شرکتها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

یکی از راه های کاهش هزینه نمایندگی، حسابرسی مستقل صورت های مالی است. نتایج پژوهش های متعدد نشان داده است حسابرسی و کیفیت مطلوب آن باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین گروه های صاحب منافع در شرکتها می شود. انجام حسابرسی با کیفیت زیاد، عاملی حیاتی برای شرکت هایی است که قصد افزایش وجوه خود را دارند. تقاضای شرکت برای حسابرسی با کیفیت زیاد، با نیازهای مالی و اهرم مالی شرکت، رابطه دارد با بهبود کیفیت گزارشگری مالی شرکت، سرمایه گذاران، به شرکت، اعتماد بیشتری می کنند و آن شرکت راحت تر می تواند برای تأمین نیازهای مالی خود، به تأمین مالی با بازار سهام اقدام کند. افزایش کیفیت حسابرسی سبب افزایش اعتماد سرمایه گذاران به گزارشگری مالی می شود و احتمال دستیابی شرکت به وجوه ضروری افزایش می یابد بر اساس نظریه تقاضا، شرکتها با روی آوردن به حسابرسی که شهرت بیشتری دارند، می کوشند نشان دهند که کیفیت اطلاعات صورت های مالی آن ها مطلوب تر است (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۷). در این پژوهش به بررسی تأثیر چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی و جایگزینی حسابرسی مستقل در شرکتها پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته می شود.

۲- مبانی نظری پژوهش

در حال حاضر تصمیم گیری برای تعیین میزان ذخایر نقدی در شرکتها تبدیل به یکی از عوامل قابل توجه در ادبیات تأمین مالی شده است. مزیت عمده نگهداری وجه نقد در بازارهای سرمایه

⁴ - Ozakan and et al

⁵ - Shan

¹ - Woo et al

² - siment et al

³ - Goni and et al

نگهداری وجه نقد تعیین می نمایند (دیتمار و همکاران^۱، ۲۰۱۵).

از مهم ترین عوامل تأثیرگذار در تخصیص منابع مالی به شرکت، عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلات نمایندگی است با استقرار ساز و کارهای کاهنده عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلات نمایندگی، محدودیت تأمین مالی کمتر می شود. یکی از این ساز و کارها، حسابرسی مستقل صورت های مالی است. نظریه تقاضا برای کیفیت حسابرسی از آنجا ناشی می شود که بین مدیران شرکت و مالکان آن تضاد منافع وجود دارد. افزایش هزینه های نمایندگی به دلیل نبود تمرکز مالکیت و نبود نظارت مؤثر مالکان، سبب افزایش تقاضا برای انجام حسابرسی با کیفیت بهتر می شود. حسابرسی و کیفیت مطلوب آن سبب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین گروه های صاحب منافع در شرکت ها می شود پژوهش در باب کیفیت حسابرسی را نمی توان بدون در نظر گرفتن عرضه کیفیت حسابرسی توسط موسسات حسابداری رسمی تحلیل کرد. تحقیقات نشان داده است که ساختار موسسه حسابرسی نیز بر کیفیت حسابرسی اثر دارد کیفیت حسابرسی، در موسسه هایی که ساختار قوی تری در استفاده از روشهای حسابرسی دارند، با سایر موسسه ها تفاوت دارند. از طرفی، رابطه مستقیمی بین کیفیت حسابرسی و حق الزحمه حسابرسی وجود دارد و اگر موسسه های بزرگ حق الزحمه بیشتری به صاحبکار تحمیل میکنند به این معنی است که کیفیت خدمات حسابرسی آنها مطلوبتر است. دی آنجلو کیفیت حسابرسی را مشتمل بر دو احتمال تعریف کرد. اول این که حسابرسی نقص سیستم حسابداری صاحبکار را کشف کند. دوم این که آن نقص را گزارش کند. کشف نقص، کیفیت حسابرسی را در قالب دانش و توانایی حسابرسان اندازه گیری می کند. در حالی که گزارش آن بستگی به انگیزه های حسابرسان برای افشاگری دارد. با وجود اینکه تعریف دی آنجلو برای حسابرسی صورت های مالی مناسب است، اما می تواند سایر انواع حسابرسی ها را نیز در برگیرد. علی رغم این که تعریف جامعی از کیفیت حسابرسی وجود ندارد که در برگیرنده انواع حسابرسی ها باشد، به طور منطقی می توان تصور کرد که کیفیت حسابرسی شامل رعایت رویه ها و استانداردهای حسابرسی است تحقیقات پیرامون کیفیت حسابرسی در جهان بر دو محور متمرکز بوده است: انگیزه عرضه حسابرسی با کیفیت بالا و انگیزه تقاضا برای حسابرسی با کیفیت بالا (سجادی و همکاران، ۱۳۹۱).

در مورد چرخش دوره تصدی حسابرسان، اتفاق نظری وجود ندارد؛ گروهی به چرخش و تغییر دوره تصدی حسابرسان معتقدند؛ زیرا افزایش طول دوره تصدی حسابرسان موجب از بین رفتن استقلال حسابرسان می شود. حسابرسی که استقلال نداشته باشد، قضاوتش با اعتقاداتش در مورد سیاست گزارشگری صاحبکار، سازگار نخواهد بود. دوره تصدی درازمدت حسابرسان به وابستگی بیشتر مشتری به مؤسسه های حسابرسی خواهد انجامید و ایجاد چنین آشنایی ممکن است استقلال حسابرسان و حسابرسانی را تهدید کند. هدف منتقدان دوره تصدی درازمدت حسابرسان از اعمال محدودیت بر دوره تصدی حسابرسان، وضع قوانینی در مورد بهبود کیفیت سود است. صورت های مالی حسابرسی شده به عنوان یکی از منابع قابل اعتماد اطلاعات برای استفاده کنندگان محسوب می شوند. اما این اطلاعات زمانی می تواند توسط استفاده کنندگان مورد استفاده قرار بگیرد که دارای مجموعه ای از ویژگی های کیفی باشد. یکی از این ویژگی ها، عدم تأخیر در اطلاعات یا به عبارتی بهنگام بودن آنها است. بهنگام بودن یکی از ویژگی های مربوط بودن اطلاعات است و به این معناست که اطلاعات مالی زمانی در اختیار استفاده کنندگان قرار گیرند که فرصت تصمیم گیری، قضاوت و اقدام بهنگام نسبت به موضوع مورد نظر برای آنان وجود داشته باشد. برای نمونه، شرکت هایی که سود خود را با تأخیر اعلام می کنند، نسبت به شرکت هایی که سودشان را زودتر اعلام می نمایند، به احتمال بیشتری بازده سهام کمتری خواهند داشت (گیولی و پالمون^۲، ۱۹۸۲). طی بحران های اقتصادی اخیر که از سال ۲۰۰۸ بوقوع پیوسته اند، واحدهای تجاری بیشماری با درماندگی مالی رو به رو شدند و بسیاری از آنان دچار ورشکستگی گشتند. از مهم ترین اطلاعاتی که می تواند در تصمیم گیری اقتصادی و تخصیص بهینه منابع به تصمیم گیرندگان اقتصادی کمک کند، شناسایی علایم درماندگی مالی در شرکت ها است. درماندگی مالی را می توان اینگونه تعریف کرد: شرایطی که در آن شرکت قادر به پرداخت تعهدات خود نباشد یا آنها را به سختی پرداخت کند (وو و همکاران^۳، ۲۰۱۶). معمولاً زمانی که احتمال شکست واحد تجاری افزایش یابد، احتمال اینکه حسابرسان مستقل تحت تعقیب قانونی قرار گیرند، افزایش می یابد. لذا در چنین شرایطی ممکن است حسابرسان ملزم شود تا حسابرسانی بیشتری را انجام داده و با جمع آوری مدارک و مستندات بیشتر، علیه هرگونه دادخواهی حقوقی احتمالی آتی، توان مقابله و دفاع از اظهارنظر

³ -Woo et al

¹ -Detimer and et al

² -Giouli & Palmon

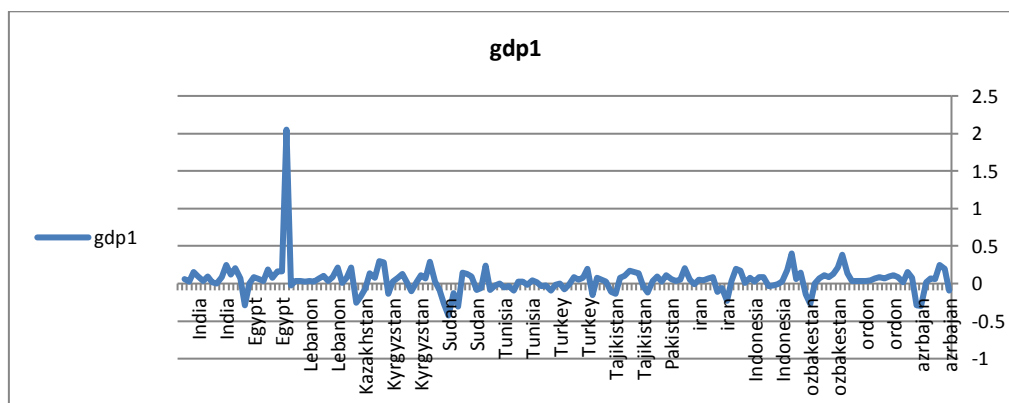
رشد اقتصادی (تولید ناخالص داخلی) کشورها^۲ (GDP^0)

نمودار(۱) نمودار رشد اقتصادی کشورها در بازه زمانی ۲۰۰۹ الی ۲۰۱۹ رانشان می‌دهد؛ بیشترین و کمترین رشد اقتصادی کشورهای اسلامی مورد مطالعه مربوط به کشور مصر و کشور سودان می‌باشد.

چرخه اقتصادی و محدودیت مالی

از آنجا که ادوار تجاری به عنوان الگوهای تکرار شونده ای از بحران اقتصادی و رشد اقتصادی تعریف می شوند، طول این چرخه ها معمولان نامنظم است. تجزیه و تحلیل های اولیه پیرامون ادوار تجاری بر این عقیده استوار بود که هر مرحله از اوج و حضيض اقتصاد، اوج و حضيض دیگری در پی دارد. یک جهش اقتصادی (رونق)، بحران اقتصادی (رکود) بعدی و آن رکود، رونق بعدی را ایجاد می کند و اقتصاد تا ابد در یک چرخه متکی به خود گرفتار می شود (حنان و همکاران^۴، ۲۰۱۵).

خود را داشته باشد و بنابراین، کار حسابرسی با تأخیر بیشتری به پایان خواهد رسید (سیمنت و همکاران^۱، ۲۰۱۳).
از دیدگاه گورنار میردال، رشد اقتصادی به صورت افزایش در تولید ناخالص ملی تعریف می‌شود. امروزه با وجود شرایط نامطلوب داخلی و مسائل حاد اقتصادی، بسیاری از کشورهای در حال توسعه در صدد دست یافتن به یک رشد اقتصادی مستمر و پایدار هستند. کنترل از طرف دولت در این کشورها، باعث کاهش کارآیی در اقتصاد گردیده و در حالیکه دولت‌ها به بهره برداری از امکانات موجود در جهت افزایش سرمایه گذاری اهتمام می‌ورزند، چون این قبیل سرمایه گذاری ها در بخش هایی از اقتصاد انجام می شود که در سطح کمی از کارآیی قرار دارند، امکان یک رشد پایدار، آسان نیست. در حالیکه یک رشد اقتصادی پایدار محتاج به انباشت منابع بهره‌ور است، خود می تواند به بهره وری و کارآیی در استفاده از منابع مزبور کمک کند. تجربه کشورهای در حال توسعه نشان داده که رشد بهره‌وری در بخش صادرات معمولاً بیشتر است و یک رژیم صادراتی آزاد و بدون محدودیت، می‌تواند نقش مؤثری در رشد بهره‌وری ایفا کند. بنابراین پیش از هر گونه سرمایه گذاری جدید در کشورهای در حال توسعه، باید سیاست‌های تجاری این کشورها مورد ارزیابی مجدد قرار گیرد (چن و همکاران^۲، ۲۰۱۸).

نمودار(۱): نمودار رشد اقتصادی کشورها

بررسی قرار دادند . آنها تغییرات حسابرسی که بعد از تاریخ گزارش حسابرسی و قبل از تاریخ مجمع عمومی صاحبان سهام بود را تحت عنوان تغییر حسابرسی برنامه ریزی شده و تغییرات حسابرسی خارج از این محدوده را تحت عنوان تغییر حسابرسی غیرمنتظره طبقه بندی کردند . یافته های نشان داد که تغییر

۴- پیشینه پژوهش

تحقیقات خارجی

هاوارد و همکاران^۵ (۲۰۲۱) زمان بندی تغییر حسابرس و ریسک موسسه صاحبکار طی دوره زمانی ۲۰۰۳ الی ۲۰۱۴ را مورد

^۴ -Hanan et al

^۵ -Havard and et al

^۱ -siment et al

^۲ -Chen and et al

^۳ -آذربایجان، اردون، ازبکستان، اندونزی، ایران، پاکستان، تاجیکستان، ترکیه، تونس، سودان، قرقیزستان، قزاقستان، لبنان، مصر، هند

شده صادر کنند. علاوه بر این، شرکت های حسابرسی شده توسط حسابرسان رکود احتمال کمتری دارد که گزارش های مالی و مقررات افشا را نقض کنند.

چونگ و همکاران^۴ (۲۰۱۷) اهمیت آماری متغیر تغییر حسابرس را علاوه بر نسبت های مالی سنتی در پیش بینی ورشکستگی بررسی کردند و نشان دادند که تغییرات حسابرس در پیش بینی ورشکستگی و انتقال اطلاعات مهم که در نسبت های مالی منعکس نشده است با اهمیت است.

تحقیقات داخلی

غلامی حیدرپانی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین چرخه های سهام و چرخه های تجاری در اقتصاد ایران؛ رویکرد شاخص های سرریز پرداختند. نتایج تحقیق نشان می دهد که اثرات سرریز کل در طول دوره های رکود اقتصادی افزایش می یابد و همچنین چرخه تجاری، درآمدهای نفتی و نقدینگی تأثیر گذارترین بازار بر دیگر بازارها است و چرخه سهام مالی، سهام صنعت و سهام کل و نقدینگی تأثیرپذیرترین بازار از دیگر بازارها می باشد.

محمد رضایی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی نوع گزارش حسابرسی، تعداد و نوع بندهای شرط گزارش مشروط حسابرسی: نقش بحران اقتصادی پرداختند. نتایج نشان می دهد که در دوران بحران اقتصادی نسبت به دوران قبل از بحران، تعداد گزارشهای مشروط حسابرسی و تعداد بندهای گزارش حسابرسی افزایش نیافته است. اما آزمون انواع بندهای شرط گزارش حسابرسی نشان داد که رابطه معنادار و مستقیمی بین بحران اقتصادی و بند نبود ذخیره کافی برای مالیات بر عملکرد، بند محاسبه نادرست بهای تمام شده، بند نبود ذخیره کافی برای مطالبات مشکوک الوصول، بند عدم شناسایی هزینه های تحمل شده و بند عدم ذخیره کافی برای کاهش ارزش سرمایه گذاری وجود دارد.

رضایی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی تاثیر چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و محدودیت های مالی شرکت ها پرداختند. در این پژوهش نمونه ای متشکل از ۸۰ شرکت از بین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ با استفاده از روش حذف سیستماتیک انتخاب شده است. با توجه به متغیرها و مبانی نظری پژوهش سه فرضیه برای پژوهش مطرح و برای آزمون فرضیه ها از روش های اقتصاد

حسابرسی غیر منتظره در مقایسه با تغییر حسابرسی برنامه ریزی شده رابطه قوی تری با ریسک شرکت صاحبکار دارد و تغییر حسابرسی ناگهانی در نقایسه با برنامه ریزی شده بیشتر در نتیجه کنارگیری و استعفای حسابرس است تا اخراج و عزل توسط صاحبکار. همچنین شرکت هایی که تغییر ناگهانی حسابرس داشتند ضعف کنترل داخلی بیشتری داشتند و حسابرسان و سرمایه گذاران این شرکت ها را پر ریسک ارزیابی می کنند

کالور و همکاران^۱ (۲۰۲۰) این پژوهش بررسی می کند که آیا سرمایه گذاران چنین درک می کنند که کیفیت حسابرسی باید در دوران بحران مالی کاهش یابد؟ نتایج پژوهش نشان می دهد که افزایش در محتوای اطلاعاتی هیچ ارتباطی با اندازه حسابرسی و استقلال حسابرس ندارد. بررسی بیشتر بیانگر این موضوع است که کاهش در محتوای اطلاعاتی اعلامیه های سود توسط کاهش کلی در غنای محتوای اطلاعات در دوران بحران مالی هدایت نمی شود و تحت تاثیر آن نیست. به طور کلی، نتایج ما نشان از یک یافته و شواهد قوی از افزایش در کیفیت حسابرسی درک شده در طول بحران مالی جهانی در بین شرکتهای مالی و غیر مالی آمریکایی است.

پرساکیس و همکاران^۲ (۲۰۲۰)، طی بحران مالی جهانی کیفیت حسابرسی با عوامل نهادی حمایت از سرمایه گذاران، رابطه مثبت داشته است. همچنین طی بحران مالی جهانی کیفیت حسابرسی پایین بوده است. کیفیت حسابرسی شرکت های دارای حمایت از سرمایه گذاران قوی (ضعیف) طی بحران مالی جهانی، زیاد (کم) بوده است.

وانگ و همکاران (۲۰۱۸) در مقاله خود تحت عنوان چرخه اقتصادی، محافظه کاری و محدودیت مالی به بررسی تاثیر چرخه اقتصادی و محافظه کاری بر محدودیت مالی شرکت ها پرداخته است. نتایج پژوهش نشان می دهد که رکود اقتصادی باعث افزایش محدودیت مالی شرکت می شود و همچنین محافظه کاری حسابداری باعث کاهش درجه محدودیت مالی می شود.

هی و همکاران^۳ (۲۰۱۸) دریافتند که شرایط اقتصادی هنگامی که یک حسابرس وارد بازار کار می شود تاثیر بلند مدتی بر قضاوت و تصمیم گیری او دارد. به ویژه شرکایی که حرفه خود را در یک دوره رکود آغاز کرده اند (حسابرسان رکود) به تعداد بیشتری گزارش تعدیل شده صادر کرده اند. بطوری که برای نمونه های شرکت - سالها که شامل تعدیلات حسابرسی نمی باشد احتمال بیشتری دارد که حسابرسان رکود، اظهار نظر تعدیل

³-Hei and et al

⁴-Chong & et al

¹-Kalwer et al

²-Perskis et al

گزارش نشد. در مقابل برای متغیرهای خاص شرکت اهمیت بیشتری برای تأثیر اندازه شرکت و سودآوری بر روی صدور اظهار نظر تعدیل شده حسابرسی وجود دارد.

اعتمادی، لطفی (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی پیش بینی تغییر حسابرس با استفاده از متغیرهای درماندگی مالی: رویکرد داده کاوی پرداختند و به طور کلی نتایج پژوهش حاضر نشان می دهد که متغیرهای دارای درماندگی مالی حاصل از صورت های مالی حسابرسی شده دارای بار اطلاعاتی مناسبی برای پیش بینی تغییر حسابرس شرکت های فعال در بورس اوراق بهادار تهران هستند و با استفاده از آنها و تکنیک های داده کاوی می توان مدل هایی با کارایی مناسب برای پیش بینی تغییر حسابرس شرکت ها ایجاد یا ارائه کرد.

۵- روش شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و به لحاظ اجرا پس رویدادی و در بررسی رابطه متغیرها همبستگی است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش رگرسیون خطی چند متغیره و از روش داده های ترکیبی استفاده شد. استفاده می گردد.

نمونه آماری

جامعه آماری تحقیق، کلیه شرکت های غیر مالی (تولیدی) پذیرفته شده در سازمان بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۸ لغایت انتهای سال ۱۳۹۸ می باشد نمونه مورد بررسی تحقیق، مشتمل بر ۱۲۵ شرکت با استفاده از روش حذفی سیستماتیک بر مبنای سه معیار به شرح ذیل انتخاب می گردند: (۱) اطلاعات کامل و تفصیلی صورت های مالی سالانه هر یک از شرکت ها در تابلو بورس تهران در دوره ۱۱ ساله مورد بررسی (۱۳۸۸ تا ۱۳۹۸) موجود باشد.

(۲) شرکت های مورد بررسی تا پایان سال ۱۳۹۸ همچنان عضو بورس باشند.

(۳) شرکت هایی که طی یکی از سال های مورد بررسی، معامله ای بر روی آن ها صورت نگرفته باشد از جامعه آماری حذف گردیده اند.

(۴) با اعمال شرایط فوق و با استفاده از روش حذفی سیستماتیک تعداد ۱۲۵ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب شده اند.

سنجی پیشرفته استفاده شده است. برای تحلیل داده جهت سنجش میزان ارتباط میان متغیر وابسته با متغیرهای مستقل و کنترلی از روش داده های تابلویی (panel) شده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که چرخه های اقتصادی بر محدودیت مالی و همچنین بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و محدودیت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد.

محمد رضایی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی بحران اقتصادی و حق الزحمه حسابرسی پرداختند. با توجه به اینکه ممکن است رابطه متغیر بحران اقتصادی با حق الزحمه حسابرسی، تحت تأثیر افزایش سالیانه تورم در کشور قرار بگیرد، دو الگوی تعدیل شده نیز بر اساس متغیر فروش و شاخص قیمت ها برآورد گردید. نتایج هر سه الگو رگرسیون نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار بحران اقتصادی و حق الزحمه حسابرسی است. این موضوع بیانگر آن است که حسابرسان ایرانی با افزایش حق الزحمه های خود نسبت به ریسک حسابرس افزایش یافته ناشی از بحران اقتصادی واکنش نشان می دهند.

حسن پور و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی پیامد های اقتصادی و مالیاتی گزارش حسابرسی با تأکید بر اثر تعدیل کننده تغییر حسابرس پرداختند. یافته های پژوهش نشان داد که تعداد بندهای شرط در گزارش حسابرسی، پیامد اقتصادی دارد و به ترتیب منجر به کاهش حساسیت مخارج سرمایه گذاری نسبت به جریان های نقدی و نسبت کیو توبین می شود. همچنین، نتایج پژوهش نشان داد که گزارش حسابرسی تعدیل شده پیامد مالیاتی داشته و منجر به کاهش اجتناب مالیاتی شده است. افزون بر این، تغییر حسابرس منجر به افزایش پیامدهای اقتصادی و مالیاتی گزارش حسابرسی تعدیل شده می شود.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی ارتباطات سیاسی، کیفیت حسابرسی، بحران مالی، هزینه های نمایندگی پرداختند. نتایج پژوهش نشان می دهد که ارتباطات سیاسی اثر مثبت و معنی داری بر هزینه های نمایندگی و اثر منفی معناداری با بحران مالی شرکت ها دارد. همچنین کیفیت حسابرسی اثر منفی معناداری با هزینه های نمایندگی و بحران مالی دارد.

عباس زاده، و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی فراتحلیل عوامل موثر بر اظهار نظر حسابرسی تعدیل شده پرداختند. یافته ها نشان می دهد که تأخیر گزارش حسابرسی و اندازه موسسه دارای رابطه مثبت و تخصص صنعت حسابرس و دوره تصدی حسابرسی دارای رابطه منفی با تصمیمات اظهار نظر تعدیل شده حسابرسی می باشد. اما اثر هیچ یک از متغیرهای مرتبط با حسابرس و حسابرسی در مطالعات ایران معنا دار

۶- فرضیه‌های پژوهش

با عنایت به مبانی نظری و پژوهش‌های انجام شده، فرضیه تحقیق به شرح زیر تدوین و آزمون شده است:

فرضیه اصلی اول: چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی و جایگزینی حسابرس مستقل در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد.

فرضیه فرعی اول: چرخه رونق اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی و جایگزینی حسابرس مستقل شرکت ها را تقویت می کند .

فرضیه فرعی دوم: چرخه رکود اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی و جایگزینی حسابرس مستقل شرکت ها را تضعیف می کند .

مدل های پژوهش

در این پژوهش برای بررسی محدودیت های مالی، از مدل حساسیت جریان نقدی به وجه نقد نگهداری شده آلمیدا استفاده شده است. این مدل پیشنهاد می دهد شرکت هایی که دچار محدودیت مالی هستند نقدینگی بالاتری، از جریان نقدی شرکت را برای موقعیت های سرمایه گذاری نگهداری می کنند (وانگ و همکاران ، ۲۰۱۸). برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل وانگ و همکاران (۲۰۱۸) استفاده شده است که به صورت زیر است :

$$Tenur_{it} = a_0 + a_1 FC_{it} + a_2 Cycle\ GDF_{it} + a_3 Cycle\ GDF_{it} * FC_{it} + a_4 size_{it} + a_5 ROA_{it} + a_6 LEV_{it} + \beta_7 Growth_{it} + \beta_8 CFO_{it} + \beta_9 loss_{it} + \beta_{10} MB_{it} + \varepsilon_{it}$$

اندازه گیری متغیرهای پژوهش

• متغیر وابسته

جایگزینی حسابرس مستقل (Tenur)

نحوه اندازه گیری آن بدین ترتیب است که چنانچه حسابرس شرکت در سال جاری سازمان حسابرسی باشد برابر با یک و در غیر اینصورت برابر با صفر خواهد بود (فرانسسیس و همکاران ، ۲۰۱۶).

• متغیر مستقل

محدودیت مالی

عبارت است از رتبه محدودیت مالی شرکت که بر اساس مدل کاپلان و زینگلاس اندازه گیری می شود:

$$Kz_{IR} = 17.33 - 37.486 \left(\frac{Cash\ Holding_{it}}{Total\ Assets_{it}} \right) - 15.216 \left(\frac{Div_{it}}{Total\ Assets_{it}} \right) + 3.394 \left(\frac{Debt_{it}}{Total\ Assets_{it}} \right) - 1.402 \left(\frac{M_{it}}{B_{it}} \right)$$

kz: محدودیت مالی

Cash Holding: وجه نقد نگهداری شده

Total Assets: مجموع دارایی ها

M_{it}: ارزش بازار سهام

B_{it}: ارزش دفتری سهام

Div_{it}: سود سهام نقدی

Debt_{it}: جمع بدهی ها

برای طبقه بندی شرکت ها به گروه های دارای محدودیت مالی و بدون محدودیت مالی استفاده شده است. روش کار به این صورت بود که در ابتدا این شاخص را برای همه شرکت ها محاسبه کرده و سپس شرکت ها را به دو گروه بدون محدودیت و با محدودیت تقسیم گردیده شرکت -هایی در گروه دارای محدودیت مالی قرار می گیرند که مقدار شاخص محاسبه شده آنها از میانه شاخص کل شرکت ها کمتر باشد و در غیر این صورت، در گروه شرکت های بدون محدودیت مالی قرار می گیرند.

• متغیر تعدیلی

چرخه اقتصادی (Cycle GDP)

در این پژوهش بر اساس تحقیق وانگ و همکاران (۲۰۱۸) برای اندازه گیری چرخه اقتصادی از نرخ رشد سالانه تولید ناخالص داخلی استفاده شده است . یکی از معروف ترین روش های رونق و رکود اقتصادی تغییر دامی با استفاده از فیلترینگ هادریک - پرسکات بر روی متغیر نرخ رشد سالانه GDP می باشد که به عنوان شاخص دوره های رونق و رکود در پژوهش های گذشته استفاده شده است . همانطوری که مشاهده نتایج این فیلترینگ در پیوست می آید سال های ۱۳۸۸ ، ۱۳۹۱ ، ۱۳۹۲ ، ۱۳۹۴ ، به عنوان دوره های رکود و سال های ۱۳۸۹ ، ۱۳۹۰ ، ۱۳۹۳ ، ۱۳۹۵ ، ۱۳۹۶ ، ۱۳۹۸ به عنوان سال های رونق معرفی شده است . استفاده از روش های دامی باعث نادیده گرفتن اثر شدت

Pooling و Panel انجام می شود. در صورتی که نتایج این آزمون به انتخاب روش Panel منتهی شود، متعاقباً آزمون هاسمن برای انتخاب روش آزمون داده ها از بین دو روش اثرات ثابت و اثرات تصادفی استفاده گردید جهت رعایت اختصار صرفاً نتایج نهایی مدل ارائه می شود. (افلاطونی و نیکبخت، ۱۳۸۹).

۷- آماره های توصیفی

آمار توصیفی، مجموعه ای از روش هایی است که برای سازمان دهی، خلاصه کردن، تهیه جدول، رسم نمودار، توصیف و تفسیر داده های جمع آوری شده از نمونه آماری به کار گرفته می شود. یک مجموعه داده آماری شامل مجموعه ای از مقادیر یک یا چند متغیر است. بنابراین، آمار توصیفی شامل آن بخش از آمار است که به ویژگی ها و آماره های مربوط به نمونه آماری تحقیق می پردازد. این آمار اغلب در قالب آماره های توصیفی، جداول یک بعدی، نمودارها، شاخص های گرایش به مرکز (مد، میانه و میانگین) و شاخص های گرایش به پراکندگی (دامنه تغییرات، واریانس، انحراف استاندارد، چولگی، کشیدگی و چارک بندی) نمایش داده می شود. در آمار توصیفی اطلاعات حاصل از یک گروه، همان گروه را توصیف می کند و اطلاعات به دست آمده به دسته جات مشابه تعمیم داده نمی شود. خلاصه آمار توصیفی متغیرهای پژوهش حاضر در جدول شماره ۱ به شرح زیر بیان شده است:

رونق یا رکود می شود و فقط مشخص می کند که یک سال رونق بوده است یا رکود؛ ولیکن در این پژوهش به جای استفاده از متغیر دامی مطابق تحقیقات وانگ و همکاران (۲۰۱۸)، از نرخ رشد سالانه (GDP) استفاده شده است که یک متغیر پیوسته بوده و اثر شدت آن نیز در رونق و یا رکود دیده خواهد شد ضمن اینکه به طور موثر از خطای استفاده از متغیرهای مجازی هم جلوگیری می کند.

• متغیرهای کنترلی

size: اندازه شرکت که از طریق لگاریتم طبیعی مجموع دارایی ها شرکت اندازه گیری می شود.
leverage: درجه اهرم مالی: این نسبت از تقسیم مجموع بدهی ها بر مجموع دارایی ها به دست می آید.
ROA: نسبت بازده دارایی ها: این نسبت از تقسیم سود خالص بر کل دارایی ها بدست می آید.
Growth: رشد فروش شرکت از تغییرات فروش سال جاری نسبت به سال قبل محاسبه می شود.
CFO: جریان نقد عملیاتی شرکت
Loss: متغیر مجازی زیان شرکت بوده که در صورت وجود زیان برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر است
MB: نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت
با توجه به ترکیبی بودن داده های پژوهش ابتدا آزمون F (آزمون چاو) به منظور انتخاب شیوه تخمین مدل از بین دو راهکار

جدول شماره ۱ آماره های توصیفی پژوهش

متغیرها	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی
محدودیت مالی	۰.۱۹	۰.۰۸	۰.۸۳	۰.۵۳	۰.۱۱	۰.۱۵
چرخه اقتصادی	۵.۳۵	۶.۳۲	۷.۲۶	۰.۰۲	۰.۱۲	۰.۵۶
چرخه اقتصادی و جایگزینی حسابرس مستقل	۰.۶۳	۰.۱۵	۰.۲۶۳	۰.۷۵۶	۰.۸۴	۰.۵۶
اندازه شرکت	۶.۲۲	۶.۱۴	۸.۲۷	۴.۲۵	۰.۷۸	۰.۱۷
درجه اهرم مالی	۰.۵۷	۰.۶۳	۰.۸۵	۰.۰۵	۰.۱۶	۰.۱۸
نسبت بازده دارایی ها	۶.۳۲	۴.۵۲	۸.۶۲	۰.۰۰۳	۰.۲۶	۰.۶۲
رشد فروش شرکت	۰.۲۶	۰.۱۵	۰.۳۶	۰.۰۳	۰.۳۵	۰.۲۵
زیان شرکت	۰.۲۸	۰.۲۶	۰.۷۴	-۰.۳۱	۰.۲۴	۰.۳۱
نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری شرکت	۲.۶۶	۲.۳۰	۶.۷۵	۱.۱۰	۰.۱۸	۰.۳۴
مشاهدات	۱۳۷۵	۱۳۷۵	۱۳۷۵	۱۳۷۵	۱۳۷۵	۱۳۷۵

منبع: یافته های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای کیفی (کد ۰ و ۱)

متغیرهای کیفی	فراوانی کد ۱	فراوانی کد ۰	درصد فراوانی کد ۱	درصد فراوانی کد ۰
جایگزینی حسابرس مستقل	۴۲۶	۹۴۹	۰.۳۱	۰.۶۹

همراه شاخص های گرایش به مرکز و یا شاخص های گرایش به پراکندگی می باشد. درحالی که در آمار استنباطی و یا تحلیلی می توان نتایج و یافته های به دست آمده از نمونه آماری را به کل جامعه آماری تحقیق تعمیم داد. به عبارتی، مفهوم کانونی آمار استنباطی، تعمیم پذیری است. به بیانی روشن تر، تفاوت اصلی یک بررسی توصیفی با یک آمار استنباط آماری این است که نتایج اولی فقط مختص به نمونه مورد بررسی است، در حالی که آمار استنباطی نتایجی را در مورد جامعه بیان خواهد کرد. از این رو آمار توصیفی همراه با عدم قطعیت و آمار استنباطی همواره با قطعیت (احتمالات) همراه است.

تحلیل همبستگی

ضریب همبستگی ابزاری آماری برای تعیین نوع و درجه رابطه یک متغیر کمی با متغیر کمی دیگر است. ضریب همبستگی، یکی از معیارهای مورد استفاده در تعیین همبستگی دو متغیر است. ضریب همبستگی شدت رابطه و همچنین نوع رابطه مستقیم یا معکوس را نشان می دهد. این ضریب بین ۱ تا -۱ است و در صورت عدم وجود رابطه بین دو متغیر، برابر صفر است. ضریب همبستگی پیرسون روشی پارامتری است و برای داده هایی با توزیع نرمال یا تعداد داده های زیاد استفاده می شود. تفاوت رگرسیون و همبستگی بدین گونه است که هدف مدل های همبستگی بررسی میزان رابطه دو متغیر است در حالیکه رگرسیون به دنبال پیش بینی یک یا چند متغیر براساس یک یا چند متغیر دیگر است. از آنجا که رگرسیون برپایه ی داده های گذشته انجام می شود به آن عنوان رگرسیون^۱ یعنی "بازگشت به گذشته" داده اند؛ بنابراین از نظر هدف، همبستگی میزان و شدت رابطه متغیرها را نشان می دهد اما رگرسیون معادله ای را برای پیش بینی متغیرها ارائه می کند. در این تحقیق با توجه به حجم بالای داده ها و فرض نرمال بودن آنها برای تعیین میزان ارتباط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. برای تعیین میزان ارتباط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

متغیرهایی که به دو مقدار صفر و یک محدود می شوند آمار توصیفی آنها به صورت میانگین و میانه و ... کارایی نداشته و مفهومی را بیان نمی کند. این متغیرها باید از نظر تعداد فراوانی و درصد فراوانی بررسی شوند از مجموع ۸۷۵ مشاهده نیز تعداد ۴۲۶ مشاهده حسابررس خود را جایگزین کرده اند که درصد فراوانی آنها ۰.۳۱ بوده و سایر شرکت ها اقدامی جهت جاگزینی حسابررس مستقل خود نکرده اند که مجموع فراوانی آنها ۹۴۹ مشاهده و درصد فراوانی آنها ۰.۶۹ بوده که به آنها عدد صفر تعلق گرفته است.

اصلی ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده ها است. همانطور که در جدول شماره ۲ نشان داده شده است میانگین چرخه اقتصادی در شرکت های مورد بررسی طی سال های ۱۳۸۸ لغایت ۱۳۹۸، ۵.۳۵ بوده است. میانه یکی دیگر از شاخص های مرکزی می باشد که وضعیت جامعه را نشان می دهد. به طور کلی پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی از یکدیگر یا میزان پراکندگی آن ها نسبت به میانگین است. از مهم ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. در بین متغیرهای تحقیق، درجه اهرم مالی و رشد فروش شرکت به ترتیب دارای کمترین و بیشترین میزان پراکندگی می باشند. میزان عدم تقارن منحنی فراوانی را چولگی می نامند. اگر ضریب چولگی صفر باشد، جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه این ضریب مثبت باشد، چولگی به راست و اگر ضریب منفی باشد چولگی به سمت چپ است. متغیر سودآوری کمترین و فروش شرکت بیشترین عدم تقارن را نسبت به توزیع نرمال دارند.

آمار استنباطی

آمار استنباطی مشخص می کند که آیا الگوها و فرآیندهای کشف شده در نمونه، در جامعه آماری هم کاربرد دارد یا خیر. بنابراین، آمار استنباطی راجع به ویژگی ها و پارامترهای مربوط به جامعه آماری تحقیق و کیفیت ارتباط بین مفاهیم و متغیرها می باشد. بدین ترتیب، می توان گفت که از آمار استنباطی در تجزیه و تحلیل مقایسه ای و رابطه ای (علی - همبستگی) استفاده می شود. تفاوت اصلی آمار توصیفی و استنباطی در این است که در آمار توصیفی هیچ گاه نمی توان نتایج به دست آمده از نمونه آماری را به کل جامعه آماری تعمیم داد. چرا که هدف در این نوع آمار، ارائه توصیفی از ویژگی های نمونه آماری تحقیق به

¹ Regression

جدول شماره ۲ همبستگی پیرسون مابین متغیرهای پژوهش

Growth	LOSS	MB	ROA	LEVE	SIZE	Cycle GDP	Tenure	FC	Probability
								۱	FC_WIN
								-----	p.v
							۱	۰.۰۷	TENURE_WIN
							-----	۰.۰۰	p.v
						۱	۰.۰۹	۰.۰۵	Cycle GDP_WIN
						-----	۰.۰۴	۰.۰۰	p.v
					۱	۰.۰۶	۰.۰۵	۰.۰۸	SIZE_WIN
					-----	۰.۰۷	۰.۰۴	۰.۰۰	p.v
				۱	۰.۰۵	۰.۰۷	۰.۰۴	۰.۱۲	LEVE_WIN
				-----	۰.۰۶	۰.۰۲	۰.۰۰	۰.۰۰	p.v
			۱	۰.۰۸	۰.۱۶	۰.۰۳	۰.۰۷	۰.۰۴	ROA_WIN
			-----	۰.۰۰	۰.۰۵	۰.۰۳	۰.۰۰	۰.۰۲	p.v
		۱	۰.۰۵	۰.۰۲	۰.۰۵	-۰.۰۷	-۰.۰۲	-۰.۱۱	MB_WIN
		-----	۰.۰۰	۰.۰۹	۰.۰۴	۰.۰۳	۰.۰۰	۰.۰۴	p.v
	۱	۰.۰۸	۰.۰۴	۰.۰۲	-۰.۱۶	۰.۱۱	۰.۱۰	۰.۰۶	LOSS_WIN
	-----	۰.۰۰	۰.۰۶	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۶	۰.۰۸	۰.۰۳	p.v
۱	۰.۱۲	۰.۰۵	۰.۰۵	۰.۰۹	۰.۰۵	-۰.۰۶	-۰.۰۷	-۰.۰۶	GROWTH_WIN
-----	۰.۰۰	۰.۰۷	۰.۰۴	۰.۰۴	۰.۰۰	۰.۰۷	۰.۰۶	۰.۰۰	p.v

نتایج آزمون پایایی متغیرها

قبل از تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه ها بایستی پایایی متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار گیرد. پایایی متغیرهای پژوهش به این معنا است که میانگین و واریانس متغیرهای پژوهش بین سال های مختلف ثابت بوده است. در نتیجه استفاده از این متغیرها در مدل، باعث بوجود آمدن رگرسیون کاذب نمی شود. وجود متغیرهای ناپایا در مدل سبب می شود تا آزمون های تی استیودنت و فیشر از اعتبار لازم برخوردار نباشند و کمیت های بحرانی ارائه شده توسط توزیع های مذکور، مقادیر صحیحی برای

انجام آزمون های آماری نباشند آزمون پایایی با استفاده از روش های آزمون لوین، لین و چو^۱ (۲۰۰۲)، آزمون ریشه واحد فیشر، دیکی فولر تعمیم یافته ایم پسران و شین، و آزمون ریشه واحد فیشر فلیپس پرو^۲ (۲۰۰۱) انجام شده است. نتایج آزمون پایایی متغیرها نشان می دهد که سطح خطای تمامی متغیرها کمتر از ۵٪ درصد بوده و متغیرهای پژوهش پایا می باشند؛ بنابراین، فرضیه صفر مبنی بر ریشه واحد داشتن متغیرها رد می شود. و استفاده از متغیرها در برآورد مدل های پژوهش، منجر به رگرسیون کاذب نمی شود. نتایج مربوط به آزمون فرضیه اول در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول شماره ۳ نتایج آزمون پایایی متغیرها

متغیرها	لوین، لین و چو		ایم پسران و شین		فیشر دیکی فولر		فیشر، فلیپس پرو
	آماره	p.v	آماره	p.v	آماره	p.v	
چرخه اقتصادی اقتصادی	۱۵.۱۲	۰.۰۰۰	۲.۳۶	۰.۰۱	۴۲۱.۳	۰.۰۰۰	۴۵۲.۳
محدودیت مالی	-۶.۱۵	۰.۰۰۰	۷.۲۶	۰.۰۰۰	۱۶۳.۲	۰.۰۰۰	۱۸۹.۳
جایگزینی حسابرس مستقل	۲۶.۳۲	۰.۰۰۰	-۸.۸۹	۰.۰۰	۶۲۳.۲	۰.۰۰۰	۷۸۴.۲
محدودیت مالی و جایگزینی حسابرس مستقل	-۱۷.۸۵	۰.۰۰۰	-۶.۵۸	۰.۰۰	۵۱۲.۳	۰.۰۰	۵۶۹.۵

منبع: یافته های پژوهش

² Flips Pero

¹ Lein & lin & cho

جدول شماره ۴ نتایج آزمون فرضیه اول

دوره برآورد: ۱۳۸۸-۱۳۹۸					
۰.۶۷۲۶۴۶					ضریب تعیین
۰.۵۹۵۲۴۹					ضریب تعیین تعدیل شده
۱۷.۱۷۱۰۸۵					آماره F
۰					احتمال ($Prob$)
۲.۰۸۲۷۶۲					آماره دوربین-واتسون
متغیر توضیحی	ضریب	انحراف معیار	آماره t	احتمال	سطح اطمینان
FC	-0.00316	0.000777	-4.07207	0.0001	۹۵٪
Cycle GDP	0.019239	0.00846	2.274113	0.0281	۹۵٪
Cycle GDPT*FC	۴۶۳-0.	0.000405	-2.67407	0.0209	۹۵٪
SIZE	0.012562	0.019012	0.66074	0.1375	بدون معنی
ROA	0.002285	0.00072	3.173611	0.0069	۹۵٪
LEV	-0.01195	0.005092	-2.34721	0.0316	۹۵٪
GROW	0.026515	0.015825	1.675513	0.0942	بدون معنی
CFO	-0.00106	0.000963	-1.09761	0.2729	بدون معنی
LOSS	-0.02472	0.006488	-3.81027	0.0002	۹۵٪
MB	0.082711	0.014849	5.570139	0	۹۵٪
C	-0.01995	0.003135	-6.36332	0	۹۵٪

کند و باعث افزایش جایگزینی حسابرسی مستقل می شود و همینطور هم چرخه رکود اقتصادی رابطه محدودیت مالی و جایگزینی حسابرسی مستقل شرکت ها را تضعیف می کند و باعث کاهش جایگزینی حسابرسی مستقل می شود. از بین متغیرهای کمکی، متغیرهای سود آوری (ROA)، اهرم مالی (LEV)، زیان ده بودن شرکت (LOSS) و نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (MB)، دارای احتمال کمتر از ۰.۰۵ و در سطح اطمینان ۹۵٪ در مدل معنی دار می باشند اما متغیرهای اندازه شرکت (SIZE)، رشد فروش (GROW) و جریان نقد عملیاتی شرکت (CFO) دارای احتمال بیشتر از ۰.۰۵ در سطح اطمینان ۹۵٪ در مدل معنی دار نمی باشند لذا با توجه نقش اصلی متغیرهای محدودیت مالی، چرخه های اقتصادی تعامل چرخه های اقتصادی در محدودیت مالی در تایید یا رد فرضیه و معناداری این متغیرها در مدل می توان ادعا نمود چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی و جایگزینی حسابرسی مستقل تاثیر دارد بنابراین فرضیه اول این پژوهش تایید می گردد.

بحث و نتیجه گیری

شرایط اقتصادی در کشور همواره روند صعودی و بهبود ندارد. در برخی دوره ها شاهد رشد و رونق اقتصادی و در برخی دوره ها شاهد بحران و رکود اقتصادی هستیم. شرایط اقتصادی می

با توجه به آماره F و احتمال مربوط به آن می توان نتیجه گرفت که در سطح اطمینان ۹۹٪ معادله رگرسیون معنی دار است. نتایج مربوط به آماره دوربین-واتسون (عدم خود همبستگی جملات خطا) برای مدل نشان از استقلال نسبی داده ها دارد. ضریب تعیین مدل بیان کننده میزان مربوط بودن متغیرهای مستقل با متغیر وابسته (جایگزینی حسابرسی مستقل) می باشد که مطابق با جدول ۱ ضریب تعیین مدل ۰.۶۷ بدست آمده و این مقدار نشان می دهد که ۶۴ درصد تغییرات متغیر وابسته به متغیرهای مورد نظر در مدل مربوط می شود. چون این مقدار درجه آزادی را در نظر نمی گیرد لذا از ضریب تعیین تعدیل شده برای این منظور استفاده می شود که در این آزمون برابر ۵۹ درصد می باشد بنابراین به طور متوسط ۵۹ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط این مدل تبیین می شود. با توجه به نتایج آزمون مدل و احتمال مربوط به متغیرها، متغیر تنوع محدودیت مالی (FC)، چرخه های اقتصادی (Cycle GDP) و تعامل چرخه های اقتصادی در محدودیت مالی (Cycle GDP*FC) دارای احتمال کمتر از ۰.۰۵ و در سطح اطمینان ۹۵٪ در مدل معنی دار می باشند.

همچنین با توجه به اینکه ضریب تاثیر محاسبه شده برابر (۰.۴۶، -) است نشان می دهد که چرخه رونق اقتصادی رابطه محدودیت مالی و جایگزینی حسابرسی شرکت ها را تقویت می

واسطه عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلات ناشی از تأمین مالی خارجی، سیاست های تأمین مالی از یک رویه سلسله مراتبی مبنی بر ترجیح منابع داخلی بر خارجی پیروی می کنند. در نتیجه، چون مدیریت، منابع داخلی تأمین مالی را بر منابع خارجی ترجیح می دهد، تمایل به انباشت وجه نقد دارد تا بتواند در مرحله اول از داخل شرکت تأمین مالی را انجام دهد و به خارج از شرکت رجوع ننماید. (فریرا و ویلا، ۲۰۱۶). یکی از ویژگی های لازم برای موفقیت در این امر حفظ پایه سرمایه ای مطلوب و مناسب است. کمبود سرمایه در نهایت سبب می گردد تا دشواری های عدیده ای برای شرکت ها در عرصه محیط رقابت شکل گیرد؛ بنابراین ضرورت انجام این تحقیق بررسی این است که شرکتها ساز و کار مناسب برای شرایط رکود اقتصادی را در نظر بگیرند. در دوران مختلف اقتصادی بانک ها استانداردهای وام دهی خود را به صورت سیستماتیک در سیکل تجاری تغییر می دهند بدین معنی که اعطای تسهیلات را در زمان رکود اقتصادی بدلیل احتمال عدم بازگشت آن، محدود و بالعکس در حین رونق اقتصادی، آن را تسهیل نموده بطوری که سیکل های وام دهی موجب بدتر شدن سیکل های تجاری می گردند. تغییرات در استانداردهای وام دهی که در حین رشد اقتصادی کمتر می دهند، بذرهایی رکود اقتصادی آینده را می کارند، زیرا وام گیرندگانی که تمایل به عدم باز پرداخت بدهی دارند، با توجه به استانداردهای تعیین شده در فرایند گزینش وارد می شوند. در هر صورت، به طور کلی وام دهی بانک ها به صورت دوره های می باشد، یعنی در حین افول و رکود اقتصادی سیاست انقباضی و در حین رشد و رونق اقتصادی، سیاست انبساطی اتخاذ می نمایند (مهرآراء و همکاران، ۱۳۹۵) تغییرات در میزان ریسک پذیری موسسات تأمین مالی در سیکل های تجاری، ناشی از تغییر در انگیزه آنها بوده و رکود اقتصادی موجب شرایطی می شود که در آن، بانک ها انگیزه لازم برای پایین آوردن استانداردهای وام دهی شان را دارند. سهمیه بندی اعتبار ممکن است ناشی از سرمایه ضعیف موسسات تأمین سرمایه یا وضعیت ضعیف و نامناسب پرتفوی وام باشد که این حالت مربوط به شرایط رکود اقتصادی می باشد (گامباکتورا و همکاران، ۲۰۱۶).

حرفه حسابرسی به عنوان یکی از گروه ها و عوامل اثرگذار در زنجیره تأمین گزارشگری مالی نقش اساسی دارد و می تواند نقش عمده ای در حمایت از گزارشگری مالی با کیفیت ایفا کند. بازار سرمایه به عنوان مهم ترین رکن اقتصادی کشور نیازمند گزارشگری مالی باکیفیت است و این کیفیت به گونه ای حادث نمی شود مگر اینکه حسابرسی با کیفیت انجام شود. برداشت از کیفیت حسابرسی در میان گروه های ذی نفع متفاوت است. زیرا

تواند تأثیرات متفاوتی بر شرکت ها داشته باشد. در شرایط بروز بحران مالی، از آنجایی که تصمیمات به موقع و اثر بخش در زمینه مالی از ارزش بالایی برخوردار می باشد، بنابراین لازم است تا محدودیت های مالی که به عنوان مبنای مناسب و زیربنایی برای پیش بینی های مالی، تصمیمات صحیح در راستای استفاده بهینه از منابع و کاهش هزینه ها می باشند، مورد توجه قرار گیرد. در این پژوهش به بررسی تأثیر چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی و جایگزینی حسابرس مستقل در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شد نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها حاکی از معناداری متغیر چرخه های اقتصادی و تعامل چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محدودیت مالی با جایگزینی حسابرس مستقل داشت. که نتایج این فرضیه با پژوهش های چن و همکاران (۲۰۱۸)، وانگ و همکاران (۲۰۱۸) و محمد رضایی و همکاران (۱۳۹۹) همخوانی دارد.

به طور کلی، دوره رکود اقتصادی افزایش سطح خطر شرکت ها را در پیش دارد. به طور خاص، به دلیل خطر بالاتری که وجود دارد شرکت ها ممکن است شرایط مشخص شده در قراردادهای بدهی مانند نسبت حقوق صاحبان سهام به بدهی را نقض کنند، یا ممکن است شرکتها ورشکسته شوند. سطح خطر بالاتر و نگرانی از طلبکاران و سرمایه گذاران، نیازمند حسابرسان قوی به کار بیشتر، روش های حسابرسی گسترده و سرمایه گذاری و تلاش بیشتر در رسیدگی ها است. در سالهای اخیر در ایران نیز دوره رکود اقتصادی موجب شده تا فضای کسب و کار شرکت ها را تحت تأثیر قرار دهد. این تغییرات محسوس در فضای کسب و کار موجب کاهش سودآوری شرکت های ایرانی شده است. بطوری که علاوه بر فشار تحریم های مالی علیه ایران به دلیل کمبود منابع مالی بین المللی و گران تر شدن پول، قراردادهای تأمین مالی منعقد شده با رکود مواجه شده اند و حجم سرمایه گذاری های پذیرفته شده نیز کاهش یافته است. در بحث تأمین مالی، شرکت ها منابع سرمایه گذاری را ابتدا از منبع سود انباشته، بعد از آن با بدهی های کم خطر و سپس پرخاطر و سرانجام با انتشار سهام، تأمین مالی می نمایند. هدف از رعایت ترتیب مذکور این است که از هزینه های عدم تقارن اطلاعاتی و سایر هزینه های تأمین مالی کاسته شود. در این میان زمانی که جریان های نقد عملیاتی برای تأمین مالی سرمایه گذاری های جدید کافی هستند، شرکت ها بدهی را بازپرداخت نموده، وجه نقد را انباشته می کنند و زمانی که برای تأمین سرمایه گذاری های جاری، سود انباشته کافی نباشد، شرکت ها از مانده وجه نقد انباشته شده استفاده می نمایند و اگر نیاز باشد، بدهی ایجاد می نمایند. طبق این دیدگاه، به

به شرکت ها باعث بهبود وضعیت مالی شرکت و جلوگیری از تشدید رکود در کشور شوند.

۴) به مدیران شرکت ها توصیه می شود با توجه به تاثیر چرخه اقتصادی بر محدودیت مالی و برای جلوگیری و تشدید محدودیت مالی در زمان رکود، با افزایش محافظه کاری که موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و اعتماد بیش تر بانک ها و موسسات مالی برای اعطای تسهیلات می شود رفتار نمایند.

۵) ایجاد محدودیت مالی شرکت در شرایط رکود در چرخه اقتصادی کشور به مسئولین کشور توصیه می شود با اعطای تسهیلات مالی با بهره کمتر به شرکت ها باعث بهبود وضعیت مالی شرکت و جلوگیری از تشدید رکود در کشور شوند.

۶) بسیاری از قانون گذاران بر این اعتقادند که روابط طولانی مدت حسابرس و صاحبکار، توان نظارتی حسابرس و همچنین کیفیت حسابرسی را کاهش می دهد لذا با کاهش طول مدت رابطه ی حسابرس و صاحبکار، استقلال حسابرس بیشتر می شود. افزایش استقلال مؤسسات حسابرسی نیز می تواند کیفیت حسابرسی را افزایش دهد.

۷) سازمان بورس اوراق بهادار، قوانین و مقرراتی را اتخاذ کند که تا حد امکان شرکت های پذیرفته شده در بورس در طول سال های متمادی از وجود حسابرسان مختلف جهت حسابرسی صورتهای مالی استفاده کنند.

فهرست منابع

- * افلاطونی عباس و نیکبخت لیلی، (۱۳۸۹). کاربرد اقتصادسنجی در تحقیقات حسابداری. مدیریت مالی و علوم اقتصادی.
- * ابراهیمی سید کاظم، بهرامی نسب علی، باغیان جواد (۱۳۹۶) تأثیر کیفیت حسابرسی و رعایت حقوق سهامداران بر احتمال گزارشگری متقلبانه، مجله دانش حسابرسی، سال هفدهم، شماره ۶۹
- * ابراهیمی، سید کاظم، بهرامی نسب، علی، کریمی، اسحاق (۱۳۹۷) ارتباطات سیاسی، کیفیت حسابرسی، بحران مالی، هزینه های نمایندگی، فصلنامه دانش حسابرسی، سال هجدهم، شماره ۷۳.
- * اعتمادی، حسین، سلمان، لطفی (۱۳۹۴) پیش بینی تغییر حسابرس با استفاده از متغیرهای درماندگی مالی: رویکرد داده کاوی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۸، شماره ۲۹، صص ۱۲۵-۱۴۸.

سطح هرکدام از آنها از میزان دخالت مستقیم بر فرآیند حسابرسی تاثیر می پذیرد که از طریق آن می توان اقدام به ارزیابی کیفیت حسابرسی کرد. اختلاف در دیدگاه ذی نفعان از مفهوم کیفیت حسابرسی نشان می دهد که هیچ عنصری به تنهایی به عنوان فرض داشتن نفوذ و تسلط کامل آن عامل بر کیفیت حسابرسی به شمار نمی رود و این موضوع در حالی از این مفهوم استنباط می شود که درک گسترده تر و عمیق تری از پیچیدگی های موجود و شناسایی وجود تفاوت های ظریف از این دیدگاه ها و خواسته های ذی نفعان نیازمند توسعه مفاهیم از طریق مطالعه مفهوم کیفیت حسابرسی جامع است. در یک بازار ایده آل عرضه و تقاضا قیمت ها را مشخص می کند. در بازار حسابرسی نیز که یک بازار اقتصادی محسوب می شود نیازهای طرف متقاضی برای عرضه کننده این خدمات دارای قیمت است و در شرایط رقابتی این قیمت ها در حال رقابت و تغییر است و انجام خدمات حسابرسی در یک چارچوب مشخص و در بودجه زمانی تعریف شده دارای قیمت است. حال چرا قیمت برای یک خدمت حرفه ای مشخص در یک چارچوب مشخص و تعریف شده دارای تفاوت فراوان بین اعضای شاغل در حرفه است. این تفاوت قیمت ریشه در تعارض بین انگیزه اقتصادی و کیفیت دارد. انگیزه اقتصادی و تامین نیاز اقتصادی حسابرسان با شرایط روز اقتصادی کشور موجب می شود زمان بیشتر و با کیفیت تری صرف امور حسابرسی شود و خروجی حسابرسی با کیفیت تر باشد که یکی از راه های اجرایی شدن این امر مهم متناسب سازی حق الزحمه های حسابرسی با شرایط اقتصادی جامعه جهت اجرای حسابرسی با کیفیت و کنترل های موثر نهادهای نظارتی در اجرای کردن حسابرسی با کیفیت توسط موسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی است.

پیشنهاد های کاربردی پژوهش

- ۱) پیشنهاد می شود نهادهای ناظر مالی مانند سازمان بورس و اوراق بهادار، ماهیت و تعداد بندهای گزارش حسابرسی مشروط را مورد قرار دهند و دلایل عدم رفع بندها را در شرکت های بورسی را پیگیری کنند.
- ۲) همچنین پیشنهاد می شود سهامداران شرکت ها در مجامع عمومی سالیانه، دلایل ایجاد بندهای گزارش مشروط حسابرسی را مورد بررسی قرار داده و هیئت مدیره را ملزم به رفع موضوع بندهای گزارش مشروط حسابرسی در سال آینده نمایند.
- ۳) با توجه به ایجاد محدودیت مالی شرکت در شرایط رکود در چرخه اقتصادی کشور به مسئولین کشور توصیه می شود با اعطای تسهیلات مالی با بهره کمتر

- * Chen, Tao, Xie, Lingmin, Zhang, Yuanyuan. (2018). How does analysts' forecast quality relate to corporate investment efficiency?, Journal of Corporate Finance; doi:10.1016/j.jcorpfin.2016.12.010.
- * Giouli. Wenching and Helen Choy (2010) "Audit partner Characteristics and Going- concern Opinions" . Working paper.WWW.ssrn.com.
- * Kalor, L., Duckworth, A. L., Heckman, J. J., & Ter Weel, B. (2019). The economics and psychology of personality traits. Journal of human Resources, 43(4), 972-1059.
- * Pvisa kis & Xiang a, Zhang Chen (2019). Corporate governance, social responsibility information disclosure, and enterprise value in China, Journal of Cleaner Production, pp. 1-10
- * MaginaA,(2017),.Accounting,Theory.London,Harcourt,Brace,& Company,.
- * Molina, R.,and Perou P., (2015), "An empirical evolution of accounting income numbers", J Account Res:159-178.
- * McGee Yoon and Tarangelo (2013). "The Timeliness of Financial Reporting: An Empirical Legal Study of Russian Banks", Hastings Business Law Journal, Vol. 9, No. 2, pp. 303-326.
- * Perols and Lougee (2011). "The Between Earnings Management and Financial Statement Fraud", Advances in Accounting, Incorporating Advances in International Accounting, Vol. 27, pp. 53.
- * Len, M. D. P. (2018). A review of the theories of corporate social responsibility: Its evolutionary path and the road ahead. International Journal of management reviews, 10(1), 53-73.
- * Simoon, T & Moonitz, M. Atoidec .S (2019)A Tentative Set of Broad Accounting Principles For Business Enterprises: Accounting Research Study No 3), p. ix.
- * Woo .Datar at al ,(2008) "Audit firm tenure and financial restatements: an analysis of industry specialization and fee effects". Journal of Accounting and Public Policy 26 (2):131-159
- * حسن پور ، سیاوا ، بنی مهد ، بهمن ، جهانشاد ، آزیتا (۱۳۹۸) پیامدهای اقتصادی ومالیاتی گزارش حسابرسی با تاکید بر اثر تعدیل کننده تغییر حسابرس ، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت ، سال هشتم ، شماره ۳۲ ، صص ۸۵-۱۰۲.
- * رضایی ، فرزین ، قمری ، سمیه ، مراقی ، عباس (۱۳۹۸) تأثیر چرخه های اقتصادی بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و محدودیت های مالی ، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری ، سال سوم ، شماره ۱۳ ، صص ۳۸-۵۷.
- * سجادی سیدحسین و همکاران، (۱۳۹۱). تأثیر تداوم انتخاب حسابرس بر کیفیت حسابرسی. مجله پیشرفت های حسابرسی، چهارم ۱۳۹۱، ۱، ۸۱-۱۱۰.
- * عرب صالحی مهدی و میرزایی مهدی(۱۳۹۵) کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت حسابرسی، حسابدار رسمی، شماره سی وسوم، صص ۵۳-۵۰.
- * عباس زاده ، محمد رضا ، صالحی ، محمد ، حسینی پور ، رضا (۱۳۹۶) فراتحلیل عوامل موثر بر اظهار نظر حسابرسی تعدیل شده ، نشریه پژوهش های کاربردی در گزارش های مالی ، دوره ۶ ، شماره ۱ .
- * غلامی حیدریانی ، لیلیا ، رنج پور ، رضا ، فلاحی ، فیروز (۱۴۰۰). بررسی ارتباط بین چرخه های سهام و چرخه های تجاری در اقتصاد ایران ؛ رویکرد شاخص های سرریز ، فصلنامه علمی و پژوهشی رشد و توسعه اقتصادی ، سال یازدهم ، شماره چهل و دو ، صص ۱۰۹-۱۳۰.
- * کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی (۱۳۸۹ب). استانداردهای حسابرسی، سایر خدمات اطمینان بخشی و خدمات مرتبط، تهران: انتشارات سازمان حسابرسی.
- * محمد رضایی ، فخرالدین ، موسایی فراهانی ، مهناز ، صلاحی ، حامد (۱۳۹۸) بحران اقتصادی و حق الزحمه حسابرسی ، فصلنامه حسابداری مالی ، سال یازدهم ، شماره ۴۳ ، صص ۲۷-۴۶.
- * محمد رضایی ، فخرالدین ، دیانتی دیلمی ، زهرا ، داروند ، روناک (۱۳۹۹) نوع گزارش حسابرسی ، تعداد و نوع بندهای شرط گزارش مشروط حسابرسی : نقش بحران اقتصادی ، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت ، سال نهم ، شماره ۳۳ ، صص ۲۳-۵۲.
- * Cheng, F., Hope, O., Li, Q., Wang, X. (20117). "Financial reporting quality relate to investment efficiency?". Journal of Accounting and Economics, Vol. 48 (2-3), PP. 112-131

Accounting Knowledge & Management Auditing

Vol. 11 / No. 44 / Winter 2023

The effect of economic cycles on the interaction between financial constraints and the replacement of the independent auditor in companies listed on the Tehran Stock Exchange

Seyed Taha Eghbalinasab

Ph.D Student in Accounting, Persian Gulf International Branch, Islamic Azad University, Khorramshahr, Iran.

Hooshang Aminri

Assistant Professor, Department of Accounting, Abadan Branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran.

Mohammad Khodamoradi

Assistant Professor, Department of Accounting, Izeh Branch, Islamic Azad University, Izeh, Iran.

Abstract

The period of recession increases the level of risk of companies. In particular, due to the higher risk, companies may violate the terms of debt contracts, such as the ratio of equity to debt, or companies may go bankrupt. Higher risk levels and concerns from creditors and investors require strong auditors to work harder, more comprehensive audit procedures, and more investment and effort in audits. In different economic times, banks systematically change their lending standards in the business cycle, which means that the granting of facilities during the recession is limited due to the possibility of non-return, and vice versa during the economic boom, so that Lending cycles make business cycles worse. The statistical population of the study is all manufacturing companies listed on the Tehran Stock Exchange from the beginning of 2009 to the end of 2019. The study sample consisted of 125 companies that were selected using a systematic elimination method. The results of testing the hypotheses showed that the variables of economic cycles and the interaction of economic cycles were significant on the relationship between financial constraints and the replacement of the independent auditor.

Keywords: economic cycles, financial constraints, replacement of independent auditor